

Pracovní úrazovost v ČR v roce 2013

Pracovní úrazovost se v České republice v roce 2013 vyznačovala mírným poklesem většiny ukazatelů pracovní úrazovosti, kromě průměrné doby trvání jednoho případu (nárůst) a průměrné doby pracovní neschopnosti pro pracovní úraz (stagnace). Ukazatele pracovní úrazovosti se v roce 2013 vztahují ke 4,440 mil. nemocensky pojištěným osobám, které byly v rámci České republiky zahrnuty do statistického zjišťování pracovní neschopnosti.

V roce 2013 bylo v České republice nově hlášeno celkem 42 927 případů pracovní neschopnosti pro pracovní úrazy, z toho 12 509 pracovních úrazů utrpěly ženy. Tyto úrazy měly souhrnně za následek 2,392 mil. kalendářních dnů pracovní neschopnosti. Proti předcházejícímu roku došlo v roce 2013 k poklesu počtu pracovních úrazů s pracovní neschopností (o 2,7 %) a také ke snížení absolutního počtu dnů pracovní neschopnosti pro pracovní úrazy o 1,3 %. Tím klesl i průměrný denní stav práce neschopných (o 1,0 %). Počet pojištěnců také meziročně klesl a to o 0,7 %. To se promítlo do četnosti těchto pracovních úrazů poklesem tohoto ukazatele o 2,0 %. Průměrná doba trvání jednoho případu mírně stoupla. V roce 2009 dosáhl již 55,2 kalendářních dnů na jeden případ. V roce 2010 zaznamenal tento ukazatel pokles o 5,5 %, ale v roce 2011 opět narostl o 5,6 %. V roce 2012 tento ukazatel stagnoval (-0,2 %) a v roce 2013 dosáhl hodnoty 55,7 kalendářního dne (nárůst o 1,4 %). V důsledku pracovní neschopnosti pro pracovní úraz bylo denně v práci nepřítomno v průměru 6 553 osob, tj. o 67 osob méně než v roce 2012.

Celkově 42 355 pracovních úrazů bylo spojeno s následnou pracovní neschopností delší než 3 dny. Z tohoto počtu se jich 12 400 událo ženám.

Pracovní úrazy bez pracovní neschopnosti a smrtelné pracovní úrazy nebyly již statisticky sledovány (NemÚr - ČSÚ). V letech 2004 – 2013 došlo u pojištěných mužů ke snížení počtu o 3 % zatímco u žen naopak ke zvýšení o 6 %. Pojištěné osoby v roce 2012 byly tak již evidovány v poměru ženy 49,1 % - muži 50,9 %.

K největšímu poklesu počtu případů i četnosti došlo v Ubytování, stravování a pohostinství (I.), přibližně o 12 %. K největšímu nárůstu počtu případů i četnosti došlo ve Výrobě a rozvodu elektřiny aj. energie (D.), přibližně o 15 %. Počet smrtelných pracovních úrazů klesl zejména ve skupině zdrojů úrazu „Pozemní vozidlo, ostatní dopravní prostředky“ a „Systémy pro dopravu, manipulaci a skladování“ a vzrostl zejména ve skupině „Nebezpečné látky“.

Nejčastějším **zdrojem pracovních úrazů** s pracovní neschopností nad 3 dny byla v roce 2013 skupina „Materiály, břemena, výrobky, strojní součásti“ (31 %). U závažných pracovních úrazů to byla skupina „Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země“ (41 %) a u smrtelných pracovních úrazů skupina „Pozemní vozidla“ (31 %). Obdobné rozložení zdrojů pracovních úrazů podle typu (závažnosti) úrazu bylo evidováno i v letech minulých, malé rozdíly byly jen v procentním zastoupení.

Nejčastější **příčinou** u všech typů pracovních úrazů v roce 2013 bylo „Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko“. Tato příčina byla uvedena zaměstnavateli na záznamu o úrazu a proto zcela převládá a to i v letech minulých. U pracovních úrazů s pracovní neschopností nad 3 dny byla uvedena v 83 % případů, u pracovních úrazů závažných pak činila 74 % a u pracovních úrazů smrtelných 46 %.

Nejvíce pracovních úrazů s pracovní neschopností delší než 3 dny bylo v roce 2013 evidováno v třídě KZAM (č. 72) „kvalifikovaní kovodělníci a strojírenští dělníci a to 7 435 případů. Z nich nejvíce zastoupená byla pak skupina (č. 722) „kováři, nástrojáři, zámečníci a pracovníci v příbuzných oborech“, vykázáno bylo 3 788 případů.

Nejvíce pracovních úrazů s pracovní neschopností delší než 3 dny bylo v roce 2013 vykázáno **při činnosti** „zacházení, manipulace a zpracování hmotných věcí, živých rostlin a živočichů“ (nespecifikováno a ostatní) a to celkem 12 170 případů. Na druhém místě to byla „chůze“, kde bylo evidováno 7 431 případů. Dále to byla činnost „řezání“ a to 1 628 případů. Dohromady tyto tři činnosti zaznamenaly 53 % případů.

Nejvíce případů se událo v roce 2013 **v místě** úrazu „výroba, továrna, dílna“ a to 12 574. Na druhém místě byl evidován „průmyslové odvětví - nespecifikováno“ s 6 326 případy.

V letech 2011 – 2013 došlo k prudkému nárůstu závažných pracovních úrazů. Ve srovnání s rokem 2004 tento nárůst činil u mužů až 37 % a u žen dokonce až 84 %.

K největšímu počtu závažných pracovních úrazů žen (88 z 260, tj. 33,8 %) došlo při chůzi a to nejčastěji pádem, především na rovině, např. vlivem namrzlého nebo mokrého povrchu. Ke 30 případům došlo při zacházení, manipulaci a zpracování hmotných věcí, živých rostlin a živočichů (nespecifikováno). Při činnosti „osobní doprava“ bylo zaznamenáno 23 případů a šlo převážně o dopravní nehody. Těchto 141 případů představuje dohromady 54,2 % z 260 případů.

Protože se při obyčejné chůzi závažně zranilo nejvíce žen (88), jeví se tato činnost u žen jako nejnebezpečnější. Z tohoto množství bylo registrováno nežádoucí událost 81 pádů. **Zdroje** závažných pracovních úrazů žen při chůzi:

povrchy na úrovni země, podlahy a povrchy	34 případů
budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země, nespec.	21 případů
budovy, stavební konstrukce, povrchy v úrovni země, nespec.	13 případů

Průměrný věk závažně zraněných žen byl při pádech 48 let.

V roce 2013 bylo v systémech Státního úřadu inspekce práce (SÚIP) a Českého báňského úřadu (ČBÚ) registrováno celkem 113 smrtelných pracovních úrazů, což je stejný počet jako v roce 2012. Z toho bylo orgány SÚIP registrováno 109 případů a ČBÚ 4 případy. Hodnota četnosti případů zůstala také nezměněna ikdyž poklesl počet pojištěnců a dá se považovat za historické minimum, které bylo vykázáno také v roce 2009. Je třeba ale přihlídnout k tomu, že Český statistický úřad již v roce 2012 neprováděl statistické zjišťování NemÚr a tato změna se mohla do hodnot ukazatelů promítnout. Podíl smrtelných pracovních úrazů na celkovém počtu pracovních úrazů s pracovní neschopností zůstal shodný s hodnotou dvou předchozích let (0,26 %).

Počet smrtelných pracovních úrazů žen v období 2004 – 2013 byl charakterizován tak nízkým počtem případů, že nelze hovořit o nějakém dalším trendu, ale spíše o nahodilých událostech. V roce 2006 klesl jen na pouhé 4 případy, v roce 2005 bylo evidováno případů 13. K převážné většině smrtelných pracovních úrazů žen došlo při dopravních nehodách a začaly se již objevovat i případy při dopravních nehodách leteckých. V roce 2012 byly evidovány pouhé dva případy a to autonehody. V roce 2013 byly evidovány dva případy při autonehodě, dále se jednalo například o přimáčknutí, napadení jinou osobou a pád.